

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՀՀ ԲՆԱԴԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐ

Վ. ՄԻՆԱՍՅԱՆ

«08» 06 2017թ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 55

Ձեռնարկողը՝

<<Իջևանի գինու կոնյակի գործարան>> ՓԲԸ
<< Տավուշի մարզ, ք. Իջևան, Երևանյան 9

Գործունեությունը՝

Ներքին Աղդանի (Ակնաղբյուրի) ածխաթթվային հանքային ջրի հանքավայրի թիվ 1ՔԸ հորատանցքի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվեքվություն
<< Տավուշի մարզ

<<Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն>> ՊՈԱԿ-ի տնօրեն՝

Վ. Սահակյան

Վ. Սահակյան

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱԸՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱԸՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 55

«08» 06 2017թ.

ՀՀ Տավուշի մարզի Ներքին Աղդանի (Ակնաղբյուրի) ածխաթթվային հանքային ջրի հանքավայրի թիվ 1ՄՀ հորատանցքի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

Ձեռնարկող՝	«Իջևանի գինու կոնյակի գործարան» ՓԲԸ
Ներկայացված նյութեր՝	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն /ՇՄԱԳ/ և կից փաստաթղթեր
Գործունեության կատեգորիա՝	«Ա»
Տեղադրման վայրը՝	ՀՀ Տավուշի մարզ

Ներքին Աղդանի (Ակնաղբյուրի) ածխաթթվային հանքային ջրի հանքավայրը գտնվում է Երևան քաղաքից 157.0կմ դեպի հյուսիս-արևելք, ՀՀ Տավուշի մարզի Իջևանի տարածաշրջանում՝ Իջևան քաղաքից 13.0կմ դեպի հյուսիս, Ներքին Աղդանի (Ակնաղբյուր) և Աչաջուր գյուղերի միջև:

Ընկերության կողմից պահանջվող ջրաքանակը կազմում է 1.0լ/վրկ կամ 31500.0 մ³/տարի:

Ընկերությունը ստանալով Ներքին Աղդանի (Ակնաղբյուրի) ածխաթթվային հանքային ջրի հանքավայրի արդյունահանման իրավունքն՝ արդյունաբերական (շշալցման) համար և իրականացնելով այն կապահովի շուկայի պահանջարկը, կստեղծի մի քանի տասնյակ աշխատատեղեր, որն իր հերթին կնպաստի սահմանամերձ Տավուշի մարզի բնակչության սոցիալական պայմանների և կենսամակարդակի բարելավմանը:

1981-1984թթ.-ին <Հայգեոկապտաժմինվոդ> Հայկական հիդրոերկրաբանական արտադրական վարչության կողմից Ներքին Աղդանի (Ակնաղբյուրի) ածխաթթվային հանքային ջրի հանքավայրում կատարվել են մանրակրկիտ հիդրոերկրաբանական հետախուզական աշխատանքներ, որի ժամանակ հանքավայրի տարածքում հորատվել է 32 հորատանցք: Աշխատանքների արդյունքում երեք հորատանցքերով հաշվարկվել և ԽՍՀՄ Պաշարների Պետական Հանձնաժողովի (ՊՊՀ) կողմից 31.10.1984թ.-ի դրությամբ (արձանագրություն թիվ 9675, 22.02.1985թ.) հաստատվել են ածխաթթվային հանքային ջրի և ազատ ածխաթթու գազի շահագործողական պաշարներ, այդ թվում՝

- Հանքային ջրի պաշարներ՝
- 1ՄՀ հորատանցքով – 4.0 լ/վրկ կամ 345.6 մ³/օր, ըստ B կարգի,
- 8/81 հորատանցքով – 2.5 լ/վրկ կամ 216.0 մ³/օր, ըստ B կարգի,

արևայտ Ռեյ օրի Շապ

20/81 հորատանցքով – 1.2 լ/վրկ կամ 103.7 մ³/օր, ըստ B կարգի,
Ընդամենը՝ 7.7 լ/վրկ կամ 665.3 մ³/օր

1. Ազատ ածխաթթու գազի պաշարները՝

1PC հորատանցքով – 1.6 գ/լ կամ 0.6 տ/օր, ըստ B կարգի,
8/81 հորատանցքով – 1.46 գ/լ կամ 0.3 տ/օր, ըստ B կարգի,
20/81 հորատանցքով – 1.6 գ/լ կամ 0.2 տ/օր, ըստ B կարգի,
Ընդամենը՝ 4.66գ/լ կամ 1.1 տ/օր

Հանքավայրի հանքային ջրերի շահագործողական պաշարները կարող են օգտագործվել շշայցման, բուժման և ազատ ածխաթթու գազի կորզման համար:

Հանքավայրի հիպոտեոտրիկ բացարձակ նիշերը տատանվում են 590-700մ սահմաններում:

Տարածաշրջանի գլխավոր ջրային երակն է Աղստն գետը, որը թափվում է Կուր գետը: Գետը սկիզբ է առնում Փամբակի լեռնաշղթայի հյուսիսային լանջի բարձրադիր մասում տեղակայված աղբյուրներից: Իջևանից դեպի հյուսիս Աղստն գետի հովիտը լայնանում է մինչև 300.0մ:

Աղստն գետն ունի բազմաթիվ վտակներ՝ Սպիտակջուր, Սառնաջուր, Ջողագ, Ուրթիջուր, Գետիկ և այլն:

Տարածաշրջանի կլիման բնութագրվում է բազմազանությամբ և ուղղաձիգ գոտիականությամբ:

Գտնվելով չոր մերձարևադարձային գոտում Իջևան քաղաքը և հանքավայրի տեղամասը ունեն լեռնաանտառային գոտու կլիմային գծեր՝ համեմատաբար զով ձմեռ և չափավոր տաք ամառ: Մթնոլորտային տեղումների բազմամյա միջին տարեկան քանակը կազմում է 594.5 մմ:

Կատարված հորատման և հիդրոերկրաբանական աշխատանքների արդյունքում Ներքին Աղդանի (Ակնաղբյուրի) ածխաթթվային հանքային ջրի հանքավայրում առանձնացվել են երկու փոխկապակցված քաղցրահամ և հանքային ջրերի ջրատար միջակայքեր, որոնք բնութագրվում են տարբեր հիդրոդինամիկ, հիդրոքիմիական և ջերմաստիճանային ցուցանիշներով և կազմում են միասնական հիդրավլիկ համակարգ:

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերը և ստորերկրյա հանքային ջրերը հանքավայրի տարածքում զարգացած են հիմնականում հանքավայրի հարավ-արևմտյան բլոկում:

Հանքային ջրերի քիմիական կազմի ձևավորումը տեղի է ունենում տեկտոնական խախտման գոտիով վերընթաց հանքային ջրերի հոսքերի և խորասուզվող քաղցրահամ ջրերի խառնվելու արդյունքում:

Հանքային ջրերը ըստ քիմիական կազմի հիդրոկարբոնատ-կալցիում-մագնեզիումային և կալցիում-նատրիումային են 3.4-5.5գ/լ հանքայնացումով և 16.3-17.0°C ջերմաստիճանով: Հորատանցքերի ջրի ծախսերը տատանվում են 1.2-4.0լ/վրկ սահմաններում:

Համաձայն առողջապահության նախարարության կուրորտոլոգիայի և ֆիզիոթերապիայի գիտահետազոտական ինստիտուտի կողմից 1984թ.-ին տրված Ներքին Աղդանի (Ակնաղբյուրի) հանքային ջրի կոնդիցիայի մասին տեղեկանքի՝ նրանք համարվում են սառը (16.0-17.0°C), սիլիկատային (H₂SiO₃-20,8-80.0մգ/լ), ածխաթթվային (CO₂-99.7%), միջին հանքայնացմամբ (3,4-5,5գ/լ), թույլ թթվայինից (рН-6.5-7,0): Ըստ քիմիական կազմի՝ հիդրոկարբոնատային, կալցիում-մագնեզիումային և կալցիում-նատրիումային են: Լուծված CO₂ գազի պարունակությունը կազմում է 1.8-2.2գ/լ, իսկ ազատ CO₂ գազինը՝ 1,5-1,8գ/լ:

Սպեցիֆիկ միկրոկոմպոնենտներից յոդի պարունակությունը կազմում է 0,2-0,5 մգ/լ, բրոմինը՝ 0,5-1.0մգ/լ, պղինձինը՝ 0.01-0.15մգ/լ, մանգանինը՝ 0.15-0.4մգ/լ, երկաթինը՝ 1,12-4.8մգ/լ:

Ռադիոակտիվ էլեմենտներից ուրանի պարունակությունը կազմում է 1,3-3,25x10⁻⁵գ/լ:

Լիթիում, ամոնիում, ստրոնցիում, վանադիում, ցինկ, մոլիբդեն, կապար, արսեն, արծաթ, ֆտոր, ալյումինիում, նիկել, քրոմ, ազոտի միացումներ հանքային ջրում հայտնաբերված չեն, կամ դրանց պարունակությունը չի գերազանցում թույլատրելի սահմանները:

Հանքային ջրի մանրէաբանական կազմը բարվոք է:

Հանքավայրի ջրերն իրենց քիմիական կազմով և առանձնահատկություններով մոտ են <Դարասուն> հանքային ջրերի տիպին, և կարելի է հաջողությամբ օգտագործել որպես բուժիչ-խմելու ջուր, ինչպես շշալցման, այնպես էլ հանքաջրաբուժական նպատակով:

Ջրի քիմիական անալիզները կատարվել են <Հայգեոկապտաժինվոդ> Հայկական հիդրոերկրաբանական արտադրական վարչության լաբորատորիայում, իսկ հսկիչ անալիզները՝ Երկրաբանական վարչության <Կենտրոնական>, այժմ <Անալիտիկ> և ՀՀ առողջապահության նախարարության <Կուրորտաբանության և ֆիզիկական բժշկության գիտահետազոտական ինստիտուտ> լաբորատորիաներում, որի արդյունքում տրվել է եզրակացություն՝ հանքային ջրերի բուժիչ արժեքի և օգտագործման նպատակահարմարության վերաբերյալ:

Ստորերկրյա ջրերի ռեժիմը տարեկան կտրվածքում արտահայտվում է ծախսի, ջերմաստիճանի և քիմիական կազմի կայունությամբ:

Հանքավայրում գոյություն ունի միասնական հիդրավլիկ համակարգ՝ ստորերկրյա ջրեր կտրած բոլոր հորատանցքերը փոխկապակցված են:

Բոլոր հորատանցքերում առաջին ջրատար գոտու ջրերը մեկուսացվել են ամրակապող պողպատյա խողովակներով և կատարվել է արտախողովակային տարածքի ցեմենտացիա:

Ներքին Աղդանի (Ակնաղբյուրի) ածխաթթվային հանքային ջրի հանքավայրի մանրակրկիտ հիդրոերկրաբանական հետախուզական աշխատանքների ավարտից հետո բոլոր հորատանցքերը լիկվիդացվել են, բացի 1PC, 8/81 և 20/81 հորատանցքերից, որոնցով հաշվարկվել և հաստատվել են հանքավայրի հանքային ջրերի շահագործողական պաշարները:

ԽՍՀՄ տարիներին 1PC հորատանցքից կատարվել է հանքային ջրի արդյունահանում: Այդ ժամանակ հորատանցքը կահավորվել է 108մ տրամագծի չժանգոտվող (խմելու որակի) խողովակաշարով:

Թիվ 1PC հորատանցքը գտնվում է Ակնաղբյուր գյուղից դեպի հյուսիս, Քուցաղի բնավայրում, 8/81 հորատանցքից 120.0մ դեպի հյուսիս-արևմուտք:

Հորատանցքի աշխարհագրական կոորդինատներն են՝

- հյուսիսային լայնության - $40^{\circ} 58' 16.64''$
- արևելյան երկայնության - $45^{\circ} 09' 41.18''$

Հորատանցքի բացարձակ բարձրությունը – 648.0մ:

Նկատի ունենալով, որ անձրևների ժամանակ և ձմռան սեզոնին դեպի հորատանցք տանող ճանապարհը դառնում է անանցանելի, նախատեսվում է ջրհավաք հորատանցքից՝ 2 կամ 3 դույմ տրամագծի պլաստմասսե (խմելու որակի) խողովակաշարով երկրի մակերեսով հանքային ջուրը տեղափոխել լիցքավորման համար հատուկ կահավորված տարածք (մոտ 0.5կմ), որտեղից ավտոմոբիլ-ցիստեռնով (խմելու որակի) հանքային ջուրը կտեղափոխվի գործարանի շշալցման արտադրամաս, որտեղ և կկատարվի հանքային ջրի շշալցումը:

Հեռավորությունը հանքավայրից մինչև գործարանի տարածք կազմում է 18.0կմ:

Նախատեսվում է գործարանի շշալցման արտադրամասում տեղադրել երկու հատ շշալցման հոսքագիծ (պլաստմասսե և ապակյա տարաներում շշալցման համար), որի յուրաքանչյուրի արտադրողականությունը կկազմի համապատասխանաբար՝ 1500 հատ 1.0 լիտրանոց տարողությամբ շիշ մեկ ժամում:

Ներքին Աղդանի (Ակնաղբյուրի) ածխաթթվային հանքային ջրի հանքավայրի թիվ 1PC հորատանցքի հանքային ջրի արդյունավետ և պատշաճ շահագործման համար <Իջևանի գիտու,

կոնյակի գործարան» ՓԲԸ-ի կողմից ներկայացված շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությամբ նախատեսում է իրականացնել 1PC հորատանցքի բերանի շուրջ ֆունդամենտի հուսալի հիդրոիզոլյացիա, որը կբացառի մակերևութային աղտոտված ջրերի մուտքը դեպի հորատանցք, ջրհավաք 1PC հորատանցքի գլխամասը սահմանված կարգով կահավորել համապատասխան սարքավորումներով՝ փականներ, չափիչ սարքեր, կապարակնքված ջրաչափեր, գազանջատիչ, ջրհավաք 1PC հորատանցքը կառուցապատել սանիտարական պահպանության առաջին (խիստ ռեժիմի) գոտիով, ժամանակակից սարքավորումների և տեխնիկայի ձեռքբերում և տեղադրում, լիցքավորման տարածքի ցանկապատում, կահավորում և այլ անհրաժեշտ աշխատանքներ:

Ներկայացված շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությամբ նախատեսում է իրականացնել նաև մշտադիտարկումներ (մոնիտորինգ) ջրի ծախսի, ճնշման (մակարդակի) և ջերմաստիճանի չափումներ, ինչպես նաև կկատարվեն ջրի նմուշարկումներ՝ համապատասխան լաբորատոր հետազոտություններ իրականացնելու համար:

Ելնելով հանքավայրի հիդրոերկրաբանական պայմաններից և գործող մեթոդական ցուցումներից՝ ջրի ծախսի, ճնշման (մակարդակի) և ջերմաստիճանի չափումները կկատարվեն 10 օրը մեկ:

Ջրի նմուշները քիմիական լաբորատորիայում ենթարկվելու են կրճատ քիմիական անալիզի, որտեղ որոշվելու են – (Na+K), NH₄, Ca, Mg, Fe, Cl, SO₄, NO₂, NO₃, CO₃, HCO₃, SiO₂, H₂S, կոշտությունը, հանքայնացումը, չոր նստվածքը, թթվայնությունը, ջրի ֆիզիկական հատկությունները և այլն:

Ստացված արդյունքները հնարավորություն կնվազեցնեն գնահատելու հանքավայրում տեղի ունեցող քանակական և որակական փոփոխությունները:

Հանքավայրի հանքային ջրի արդյունահանման ժամկետը լրանալուց հետո ջրհավաք հորատանցքի բերանի փականը կփակվի և կկապարակնքվի: Դրանով իսկ հանքավայրը կկոնսերվացվի:

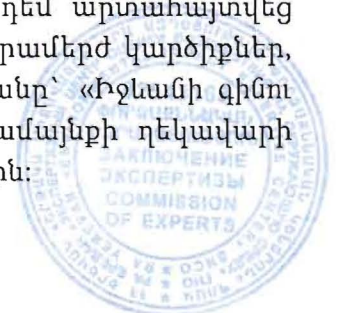
Ընկերությունն իր պատրաստակամությունն է հայտնում, պարբերաբար հանդիպելու Աչաջուր համայնքի ղեկավարության հետ, քննարկելու անհրաժեշտ օգնության ծրագրերը և համապատասխան ֆինանսական ներդրումներ կատարել համայնքի բյուջե: Տարեկան կտրվածքով նախատեսվում է Աչաջուր համայնքի բյուջե ներդնել 500 000 դրամ:

ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄ

Այսպիսով հանքավայրի շահագործման ընթացքում հնարավոր ազդեցությունը շրջակա միջավայրի բոլոր բաղադրիչների վրա թույլատրելի նորմայի սահմաններում է:

Փորձաքննական գործընթացին մասնակցել են ՀՀ բնապահպանության նախարարության ստորաբաժանումները: Փորձաքննական գործընթացում նախագիծը լրամշակվել է և հաշվի են առնվել արված դիտողություններն ու առաջարկությունները:

Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրականացվել են հանրային քննարկումներ, որոնց ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինները և հասարակայնությունը հավանություն են տվել նախատեսվող գործունեության իրականացմանը: Փորձաքննական գործընթացի իրականացման ընթացքում պարզվել է, որ ՀՀ Տավուշի մարզի Ներքին Աղդանի (Ակնաղբյուրի) ածխաթթվային հանքային ջրի հանքավայրի թիվ 1PC հորատանցքի տարածքը սեփականության իրավունքով պատկանում է «Սլովակիա» ՍՊԸ-ին, որի ներկայացուցիչը մասնակցում էր չորրորդ հանրային քննարկմանը և դեմ արտահայտվեց նախատեսվող գործունեությանը: Քննարկման ընթացքում հնչեցին իրարամերժ կարծիքներ, որոնք վերաբերվում էին ընդերքի տեղամասի հնարավոր տրամադրմանը՝ «Իջևանի գիմու կոնյակի գործարան» ՓԲԸ-ին, և «Սլովակիա» ՍՊԸ-ին Աչաջուր համայնքի ղեկավարի 09.06.2015թ թիվ 51-Ա որոշմամբ իրականացրած այդ տարածքի վաճառքին:

Միաժամանակ <<Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին>> ՀՀ օրենքի (21.06.2014թ., ՀՕ-110-Ն) 16-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 6-րդ կետով սահմանված պահանջին համապատասխան նախագծային փաթեթում առկա է տեղական ինքնակառավարման մարմինների նախնական համաձայնությունը նախատեսվող գործունեություն վերաբերյալ: Համաձայն <<Ընդերքի մասին>> ՀՀ օրենսգրքի 11-րդ հոդվածի Հայաստանի Հանրապետության ընդերքը պետության բացառիկ սեփականությունն է, որը կարող է տրամադրվել օգտագործման միայն երկրաբանական ուսումնասիրությունների և օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակներով: Ընդ որում, ընդերքի տեղամասերը չեն կարող լինել առքուվաճառքի, գրավի առարկա կամ օտարվել այլ ձևով:

Փորձաքննական պահանջներ

- Մինչ գործունեության իրականացումն անհրաժեշտ է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ստանալ համապատասխան համաձայնություններ և թույլտվություններ:

- Հանքարդյունահանման աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է պարբերաբար իրականացնել շրջակա միջավայրի բաղադրիչների (ջրերի որակի, քանակի, վիճակի, օդ, հող և այլն) և շահագործման ռեժիմի մոնիթորինգ, կազմել հետնախագծային վերլուծության ծրագիր, ինչը պետք է հասանելի լինի պետական շահագրգիռ մարմիններին և հասարակայնությանը: Անհրաժեշտության դեպքում նախատեսել շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նվազեցմանն ու բացառմանն ուղղված լրացուցիչ միջոցառումներ:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

<<Իջևանի գինու կոնյակի գործարան>> ՓԲԸ կողմից ներկայացված ՀՀ Տավուշի մարզի Ներքին Ադդանի (Ակնադբյուրի) ածխաթթվային հանքային ջրի հանքավայրի թիվ 1ՔԸ հորատանցքի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն, վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Մասնագետ

Զ. Զուռնայան